

Ingomar Petersen (RV):

Når man i dag skal drøfte, om det skulle være nødvendigt med eventuelle foranstaltninger for at hindre, at virksomheder bliver lukket, fordi det bedre kan betale sig for ejerne at flytte kapital eller produktion til udlandet, må man vel stille sig selv det spørgsmål, om der — ud over nogle enkelte supersocialister — i den danske befolkning som helhed egentlig er en almindelig forargelse over, at der kan flyttes kapital herfra til udlandet, når vi også ønsker at få udenlandsk kapital hertil. I øvrigt kan der jo, som økonomiministeren også redegjorde for, ikke føres kapital ud af landet uden godkendelse af Nationalbanken.

Vi kan i det danske samfund kun være interesseret i, at det internationale samarbejde udbygges, at toldskranker nedbrydes, at der sker en liberalisering af samhandel og kapitalbevægelser nationerne imellem, at handelsgrænserne nedbrydes.

Radikal erhvervs politik bygger på privat ejendomsret til produktionsvirksomhederne og følgelig også på privat selvbestemmelse med hensyn til virksomhedernes drift og dispositioner.

Når man nu fra venstresocialisternes side er så bekymret over, at der flyttes en meget begrænset kapital og produktion til udlandet, må man spørge, hvad årsagen er til, at man nu og da oplever, at kapital søger andre steder hen, søger til udlandet. Mon ikke det i allerhøjeste grad har noget at gøre med vort omkostningsniveau? Inden for visse områder må vi erkende, at lønomkostningerne i de senere år er steget, uden at produktionen er fulgt med. En virksomhed kan desværre blive urentabel. Det kan ikke i alle forhold være retfærdigt at give virksomhedens ejere skylden. Medarbejderne kan, måske uden selv at tænke over det, også have et vist medansvar.

Det er jo ingen hemmelighed, at der bl. a. inden for de grafiske fag i vort nuværende omkostningsklima er store problemer. Meget arbejde går i dag desværre til udenlandske trykkerier, fordi danske ikke er konkurrencedygtige. Det er vel ikke ophavsmændene til denne forespørgselsdebat ukendt, at meget trykkeriarbejde i dag bliver udført for danske kunder i de østeuropæiske lande, bl. a. Tjcekoslovakiet og Østtyskland — altså i lande, hvor arbejdskraften er betyde-

lig billigere, hvor der er ro på arbejdsmarkedet, og hvor staten og systemet nok skal sørge for, at strejker og fabriksbesættelser ikke kommer til at hæmme produktionen. Vi opnår ikke i det danske samfund en bedre forståelse og et bedre arbejdsklima mellem virksomhedsledelse og medarbejdere ved aktioner som ved Uniprint. Vi opnår det stik modsatte. Det er beklageligt, at visse supersocialister ved sådanne aktioner er med til at nedbryde arbejdsklimaet.

De skulle hellere sammen med os andre være med til at skabe forståelse for, at der bliver skabt et arbejdsklima, som betinger menneskelig trivsel. Vi må ikke uddybe kommunikationskløften mellem ejerne og arbejdstagerne, men må langsomt begynde med at give medarbejderne indflydelse på arbejdsforholdene, give virksomhederne mulighed for rentabel drift, så der også til medarbejderne kan blive andel i udbyttet og større medinteresse i deres arbejdsplads. Men vi må ikke bilde os ind, at problemerne dermed er løst. Hvis mennesker ikke trives, kommer vi alligevel til kort. Det kræver en ændret holdning til arbejdet, til produktionen, ja, en ændret holdning til de menneskelige relationer. Intet opnås ved at sætte befolkningsgrupper op mod hinanden. Et godt resultat kun kan tilvejebringes ved større forståelse for hinandens problemer og samarbejde om problemernes løsning.

Stetter (KF):

Forespørgerne har indbygget en almindelig mistænkeliggørelse af danske virksomheder i teksten til forespørgslen. Man tillader sig at gå ud fra, at danske virksomheder rask væk bliver lukket, fordi det bedre kan betale sig for ejerne at flytte kapital eller produktion til udlandet. Man antyder en beskyldning, og det er ikke den bedste baggrund for at få noget fornuftigt ud af denne debat.

Ordføreren for forespørgerne, hr. Kurt Hansen, fremførte tre konkrete eksempler på virksomhedslukninger. Det er ikke muligt at kommentere disse tilfælde før efter en nærmere analyse af hver enkelt, og jeg skal derfor afstå herfra.

Danske virksomheder vil naturligvis helst arbejde på det danske marked. Her kender de forholdene og lovgivningen og sproget. Industrirådet gennemfører netop i disse